

Scenă din actul III

cepție — și găsind resurse proprii de a o prelua. N-avem nimic împotriva învățării de la maestrul scenei, atunci când lucrul se dovedește a fi făcut cu talent. Tot timpul spectacolului mi-am amintit de Radu Beligan, urmându-l pe Ion Siminie. Îmi va fi greu de acum înainte să-l revăd pe Radu Beligan, fără să-mi aduc aminte de interpretul de la Orașul Stalin.

Cu aceste câteva observații, care nu vor să infirme valoarea spectacolului realizat de acest colectiv, închei reco-

mandînd teatrului din Orașul Stalin să păstreze experiența montării *Scrisorii pierdute* ca pe o metodă de lucru în realizarea unei piese și întregul spectacol ca pe un model al său.

Spectacolul a dovedit încă o dată eficiența prezenței, în mijlocul unui colectiv destul de tânăr, a unui regizor ca acela ce a pus această lucrare la Naționalul din București.

Mircea Alexandrescu

„FIUL SECOLULUI” DE I. KUPRIANOV

Teatrul Armatei

Data premierei: 6 noiembrie 1960. Regia: Sanda Manu. Decoruri și costume: Camillo Ossorovitz. Distribuția: Val Săndulescu (Feodor Fedotovici Bolșakov); Florica Baclu (Natalia Ivanovna); Florin Stroe (Aleksandr Andreevici Prokofiev); Pușa Scărlătescu (Anna Petrovna); Sergiu Dumitrescu (Stepan Sokratovici Tolstopeatov); Ion Punea (Nikolai Afanasievici Podhvatov); Liliانا Tomescu (Nastea Bulatova); Tamara Vasilache (Larisa Gromova); Cornel Elefterescu (Serghei Nikanorovici Matveiciuk); Dan Nicolae (Piotr Egorici Markin); George Buznea (Ivan Ivanici Ignatiev); Vasile Lupu (Dorji Zondaev); Jeny Argeșanu (Praskovia Grigorievna Agapova); Const. Guriță (Serghei Matveevici Tomilin); Elena Nica Huzum (Liuba Solnikova); George Constantin (Alioșa Rebrov).

Fiul secolului face parte din aceleași „familie” de piese cu *Poveste din Irkutsk*. Ea este, de altfel, rezultatul unei lungi călătorii făcute de I. Kuprianov pe șantierele hidrocentralelor de la Bratsk și Irkutsk, șantiere care

au constituit sursa de inspirație și pentru Arbuzov.

Ceea ce unește tematica ambelor piese este, în primul rînd, prezența „fiului secolului”, comunistul, cel care supune natura, transformînd-o: la Ar-

Val Săndulescu (Bolșakov), Liliana Tomescu (Nastea)
și George Constantin (Alloșa)

buzov, Serghei; la Kuprianov, Bolșakov, secretarul de partid al unui mare șantier, Prokofiev, directorul șantierului, Ignatiev, Markin, Zondaev și ceilalți muncitori.

Marele actor sovietic A. Borisov scria în legătură cu Bolșakov, erou pe care l-a întrușipat pe scena Teatrului Academic de Dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad, într-un articol cu titlul semnificativ *Întâlnire cu un erou contemporan*: „Bolșakov întrușipează cele mai valoroase însușiri ale eroilor pe care i-am întâlnit în ultimii ani; Bolșakov marchează apariția unui erou de formație nouă, mai profund, mai principal”.

Piesa lui Kuprianov are mai mult caracterul unui nervos și incisiv reportaj dramatic: Prokofiev e directorul unui mare șantier — e un con-

ducător minunat; asemenea unui comandant de oști, se află în mijlocul acțiunilor celor mai cutezătoare, fiind un om a cărui existență e legată de marile bătălii pașnice ale comunismului. Dar în iureșul muncii, Prokofiev uită adesea de „micii magi”, cum îi numește Kuprianov, de mici vrăjitori, anonimii muncitori de pe șantier, cei care transformă „apa în lumină”. Prokofiev descifrează problemele numai în liniile lor directe, monumentale, croiește drumuri înainte, fără a ține seamă totdeauna de constructori... Bolșakov, secretarul de partid, sosește pe șantier călăuzit în primul rând de un adânc umanism socialist: oamenii sovietici buni sînt pretutindeni, gîndește el și, de aceea, grija partidului față de ei trebuie să se facă din plin resimțită

— oricând și oriunde. Bolșakov a avut o viață personală grea: și-a pierdut familia pe front, în război, are sănătatea zdruncinată de pe urma unei vechi răni la cap... Secretarul de partid știe însă să învingă problemele vieții sale personale; el trăiește pentru oameni; bucuriile, fericirea sa se află răsfrînte în fiecare din oamenii din jur, cărora li se dăruiește în numele unei mărețe convingeri etice: comunismul. Inteligența vie, ascuțită, a lui Bolșakov, caută și găsește drumul cel mai direct spre inima fiecărui om, socotind că nimeni nu e nerecuperabil, că în fiecare individ există calități latente care, odată puse în mișcare, pot face „minuni“. De aceea, el se călăuzește de cuvintele lui Lenin: „*construim comunismul cu oamenii pe care îi avem!*“

Conflictul dintre Bolșakov și Prokofiev e un conflict între doi oameni de partid; fiecare din cei doi e un comunist, dar cel care vede mai limpede, mai principial, mai adînc, e secretarul de partid. Piesa e adînc contemporană, ea afirmă ce e mai puternic și mai înaintat în viață. Portretul lui Bolșakov e construit din nenumărate amănunte dramatice, în împrejurări în care eroul se auto-definește. Trei asemenea împrejurări ni se par mai caracteristice: ciocnirea lui Bolșakov cu Prokofiev, unde se dezvăluie intransigența bolșevică, principialitatea eroului, perspectiva sa în viitor; atitudinea aceluiași Bolșakov față de capabilul inginer Tolstopeatov — om lipsit însă de curaj și energie, căruia Bolșakov știe să-i însufle o tinerețe entuziastă — și, în sfîrșit, modul în care „fiul secolului“ face din ușuratică Nastea un om adevărat. Din toate acestea se conturează un caracter de bolșevic, de luptător pentru bine și umanism!

Kuprianov nu și-a construit eroii din contrastul alb-negru, pozitiv-negativ, ci dintr-o complexitate de nuanțe, de stări sufletești, de atitudini, care presupune din partea unui creator nu numai o adîncă cunoaștere a vieții, ci și o înaltă poziție partinică față de ea.

Este drept că piesa se oprește uneori prea insistent asupra unor evenimente și fapte de importanță secundară, ceea ce fragmentează firul dramatic al acțiunii. Rezolvarea destinelor eroilor în final se operează puțin precipitat, fără o prea mare analiză

psihologică. La acesta se adaugă și tendințele către unele accente melodramatice (presupusa legătură de rudenie dintre Bolșakov și Nastea).

Dincolo de aceste slăbiciuni, piesa lui Kuprianov e valoroasă prin mesajul ei contemporan, prin explorarea unor înalte conștiințe umane, a căror expresie scenică e adînc educativă și mobilizatoare. Colectivul Teatrului Armatei s-a apropiat cu rîvnă de text, cu un entuziasm adesea transparent în spectacol. Din păcate, atît scena mult prea mică, cît și decorurile — mai mult panouri ce aduceau cu o expoziție de afișe (Camillo Ossorovitz) — nu au permis o amplă desfășurare dramatică unei piese ce are ca erou principal *colectivul*. Întreg spectacolul a fost la o altă „scară“ față de text, pe care

Cronica

i-a diminuat, căruia i-a estompat tensiunea. Aveam adesea impresia că vedeam spectacolul printr-un binoclu întors!

Regizorarea (Sanda Manu) a încercat unele portretizări (Nastea, Tolstopeatov, Podhvatov), dar a pierdut din vedere obiectivele principale ale piesei. Se subliniază mai mult nuanțele de melodramă și comedie decît înălțimea la care se ridică, pe măsura desfășurării spectacolului, conștiința comunistă.

Val Săndulescu a marcat cu inteligență sa actoricească bine cunoscută, unele momente-cheie ale lui Bolșakov, dar n-a avut forța — nu fizică sau vocală, ci de convingere —, personalitatea „fiului secolului“; de aceea, replicile sale au sunat adesea exterior și nu izvorînd din conștiința eroului. Combativitatea revoluționară a fost adesea înlocuită cu o agitație nejustificată, eroul avînd mereu un aer suferînd.

Florin Stroe a „îngroșat“ ostentativ trăsăturile lui Prokofiev, accentuînd unele date fizice și mai ales o anumită brutalitate. Am înțeles și mai bine ceea ce i-a lipsit personajului, dintr-o scrisoare adresată de Kuprianov traducătorului piesei: „...Proko-

fiev trebuie să fie un om luminos, îndrăgostit de viață, de munca sa. El măsoară viața cu o măsură enormă, vede lucrurile în mare și uneori nu observă omul..." Iată o scenă revelatoare. Bolșakov vine acasă la Prokofiev, cu care are o violentă discuție despre problema cazării muncitorilor de pe șantier. Discuția nu duce la o soluție. Bolșakov pleacă. Prokofiev, enervat, scrie comitetului regional de partid cerind o anchetă. Dictează soției o telegramă. În timp ce dictează, începe să se gândească mai adinc... dictează tot mai rar... Bătăile clapelor sugerează frământarea sa lăuntrică. Citește textul. Ezită. Îl rupe zîmbind: „Ne descurcăm noi și singuri!..."

Așa au interpretat scena la Teatrul „Pușkin“ din Leningrad marii actori Merkuriev și Borisov. În spectacolul Teatrului Armatei, scena a fost mult schematizată, ea a apărut doar în „conturul“ ei. Prokofiev-Florin Stroe are o schimbare de atitudine, nemotivată psihologic. Discuția de principii pare doar o ceartă personală... Mai aproape de personaj s-a situat însă Sergiu Dumitrescu (Tolstopea-tov): el a sugerat frământările personajului, ezitățile acestuia, a surprins cu discreție artistică potențialul interior al eroului, deși transformarea sa finală s-ar fi cerut mai plină, mai profundă.

„CONCERTUL TINEREȚII“

Teatrul satiric-muzical „C. Tănase“

Excelentă idee: *Concertul tinereții*. Un număr mare de tineri cîntăreți, dansatori, instrumentiști din colectivul teatrului „C. Tănase“, cei mai mulți cunoscuți sub numele generic de *figuranti*, au fost aduși la rampă în plină lumină a reflectoarelor. Nu ca vedete, pentru că spectacolul e colectiv (foarte colectiv dacă se poate folosi acest superlativ), fiecare dintre ei contribuind cu o părticică la unitatea spectacolului.

Ce ne-a adus nou acest concert-spectacol?

Un număr mare de tineri talentați (am avut impresia că a fost și o formă de autocritică a teatrului care nu prea s-a grăbit pînă acum să-i

Nastea Lilianei Tomescu a avut o bogată gamă de nuanțe sufletești (mai ales în prima parte a spectacolului), un umor prompt și o inteligență scenică firească; păcat că talentata interpretează repetă gesturi, tonuri, mișcări din alte spectacole (*Pygmalion*); grija sa pentru înnoirea eroinelor pe care le interpretează nu e mereu prezentă. Prea puțini interpreți ar putea fi reținuți (George Constantin, Ion Punea, Dan Nicolae) din restul unei distribuții atât de importante pentru spectacol; din păcate, au fost aduse pe scenă prea multe măști grotești, în locul unei viziuni satirico-artistice. Însuși finalul dansant (în jurul lui Bolșakov, colectivul învinge un cazacioc) trădează o anumite intenție de a găsi elemente „spectaculoase“ în afara textului.

Piesa lui Kuprianov este pentru publicul nostru o cunoștință prețioasă, prin mesajul, prin eroii săi contemporani, prin puterea ei educativă. S-ar cuveni de aceea ca asemenea texte dramatice importante să se bucure de o mai atentă realizare artistică (exemplul *Poveștii din Irkutsk* la Teatrul Național „I. L. Caragiale“ e concludent), pentru ca gîndurile înaintate ce răsună pe scenă să găsească drum direct către inima spectatorilor. E o problemă asupra căreia colectivul Teatrului Armatei ar trebui să reflecteze în mod serios!

promoveze); să-i amintim pe cîțiva dintre ei: Mihai Ciucă (sensibil, nuanțat, expresiv și cu o dicțiune excelentă, folosit însă nu foarte aproape de ceea ce poate realiza el mai bine); Traian Lulescu (cu mult umor și o firească degajare scenică, avînd însă și o ușoară înclinație spre cabotinism); Jeni Săndulescu (o voce bine timbrată, caldă); Adriana Grigore (care își va dezvolta cu timpul o interesantă și personală modalitate de interpretare vocală); dansatorii Romulus Sirbu și Nicolae Anton (mimi talentați, dar care vor trebui să-și folosească talentul cu sensuri satirice precise) și mai ales cuplul Nela Stoienescu-Tudose Martiniuc (exceleți dansatori, imbi-